

Næringskomite – Dok 8 forslag om balansert makt i verdikjeden for mat og dagligvarer, 19.04.2018

Kjøtt og fjørfebransjens landsforbund er bransjeorganisasjonen for den private kjøtt- og fjørfeindustrien i Norge. Vel 140 store og små bedrifter spredt rundt i hele Norge, med en samlet omsetning nær 30 milliarder kroner innenfor næringsmiddelindustrien, er våre medlemmer.

1) Forslag lov om god handelsskikk med tilsyn

KLF støtter initiativet om å få på plass Lov om god handelsskikk. Vi vil understreke at vi ikke ser på et slikt tiltak som en tilstrekkelig løsning, men som et første skritt for å få en mer balansert konkurransesituasjon for næringsmiddelindustrien i kampen om markedsadgang. KLF oppfatter at innføring av handelsskikk-lov markerer tydelig at politikerne «mener alvor» med å sikre en reell og rettferdig konkurranse i markedet for dagligvarer. Men det må arbeides raskt videre med å fylle verktøykassa med konkrete verktøy som kan bidra til å regulere, og sikre, ønsket adferd både horisontalt og vertikalt i verdikjeden for mat.

KLF anbefaler at loven håndheves av et organ utenfor Konkurransetilsynet. Konkurransetilsynet har hatt 30 år på å vurdere kjededannelsen i dagligvaremarkedet. Deres mest kjente inngripen med å nekte Icas samarbeid med NorgesGruppen har som kjent ikke forbedret konkurransesituasjonen.

Når det gjelder forslag til lov om god handelsskikk fra 2013, ble i paragraf 1 “forbrukervelferd” definert blant annet gjennom “velferd som følge av lave priser”. Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund mener at det er feil å bruke begrepet “lave priser” i en slik lov. Innenfor vår sektors varesegment er det allerede i dag et stort antall produkter som selges langt under råvarekost til forbruker. Dette er ikke en ønsket adferd selv om det gir “lave priser”. Vi foreslår at istedenfor “lave priser” i en slik lov, bør begrepet “riktige priser” brukes. Dette kan eventuelt defineres til en pris som reflekterer råvarekost, foredlingskost og transportkost samt åpner for fortjenestemulighet til leddene i verdikjeden.

2) Utrede å innføre et forbud mot at dominerende leverandører kan bedrive prisdiskriminering

Til forslaget om «faste priser» ser gjerne KLF at dette blir utredet, men vi mener det er mange faktorer som taler for at dette ikke er et godt virkemiddel. En slik løsning vil ha en del negative sider som raskt kan bidra til mindre konkurranse og høyere priser.

Et spørsmål er det å bestemme hva som skal være kriteriene som kvalifiserer til betegnelser som «dominerende aktør», «relevant marked» og «merkevarer» i denne slik sammenhengen og hvilke av disse som skal omfattes av ordningen. Men når det er gjort:

18. april 2018

- Merverdien av en merkevare kontra en generisk vare er nettopp at det er en Merkevare. Merkevarenes merverdi kontra generiske varer varierer fra produkt og merke. En transparent, standardisert og forutsigbare måte for å fastsette «ønsket prisforskjell» mellom merkevare og generisk finnes ikke. Nødvendig tillit til at prisene er satt «rett» vil derfor ikke oppstå.
- Å eie en merkevare er gjerne et resultat av et meget langsiktig og kostbart arbeid. En fastpris reduserer merkeiers forhandlingsmakt overfor Dagligvarehandelen, og begrunnelsen for å investere for å frembringe nye merkevare reduseres.
- Mener dagligvarehandelen at prisen ikke er rett, eller de ser det strategisk å heller ha et relativt likt EMV-produkt, reduseres industriens forhandlingsmakt versus handelen ytterligere.

Avslutningsvis: Ønsker Stortinget bedre fordeling av forhandlingsmakt mellom industri og dagligvarehandelen, skal de sikre at landbruket, med hjelp fra industrien, har tilstrekkelig verktøy til å bringe balanse i det norske råvaremarkedet. Overproduksjon i råvaremarkedet gir handelen meget sterkt forhandlingsmakt mot en industri som er avhengig av å selge hele sin produksjon i Norge. I verdikjeden for mat har vi allerede en «faste priser». Det er de prisene vi tidligere kalte «Målprisene» i landbruket der Stortinget legger føringer for prisnivået. En enkel, billig og effektiv måte å oppnå en mer balansert konkurranse mellom industri og dagligvarehandel, er at Næringskomiteen sørger for etablering av et Forum mellom landbruk og industri som gjennom produksjonsregulering kan tilrettelegge tiltak som gir en samlet råvareproduksjon fra landbruket i tråd med Stortingets ønsker.